

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

Oznani:
Za navadno dvostopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 „ „ dvakrat,
10 „ „ trikrat,
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 62.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

V zadevah „odprtega pisma“.

(Konec.)

Ali jaz pišem, naj se vzame v našo knjigo hrvaščina in srbsčina. To res trdim, in sicer na dveh mestih, namreč v začetku pisma: „tak čin bi po mojih mislih bil, ko bi se naše slovstvo zlilo s hrvaškim in srbskim, ali: ko bi se poprijeli tudi mi hrvaškega in srbskega jezika v slovstvu.“ Nekje na sredi pisma zopet govorim: „menim torej, da bi se ta vsa reč dala predrugačiti, ako bi vzeli hrvaščino za književni jezik, in ako bi se začeli pečati s hrvaško in srbsko književnostjo.“ Res bi se zdelo iz teh mest samih na sebi, da nasvetujem povsod srbski jezik namestu slovenskega; ali če se pa ozremo na to, kar je rečeno v mojem pismu o slovenščini, naj namreč tudi po sedaj ostane v knjigi, gotovo tukaj ne morem nikakor misliti, da vzemimo samo hrvaščino in srbsčino za književni jezik. Pomén mojega nasveta ostaja torej ta: „ne pehnimo slovenščine iz naše knjige, ampak vpeljimo vanjo še drug književni jezik, t. j. hrvaščino in srbsčino. Zdaj še tudi pristavljam kje in v kolikej meri naj to storimo: Govoreč o slovenski književnosti namreč pravim v pismu, „da v njej nikakor ne moremo pripomočkov (t. j. knjig) najti višej in mnogovrstnej izobrazbenosti.“ O slovenskem jeziku pišoč pravim tam, „da ni dovolj čvrst za raznolika znanstva.“ S temi besedami sem oméjil prostor, kje naj se prvo piše hrvaški, t. j. o čisto znanstvenih rečeh; ali s tem pa ni rečeno, da o drugih rečeh ne. Tudi moram posebno povedati, kako si to mislim. Naj se jemljó hrvaški ali srbski pisani sestavki v sredo slovenski pisanih v naše knjige, časnike itd.; tudi se lahko med slovenski svet pošiljajo in dajo na svitlo cele, hrvaški ali srbski pisane knjige. Nikakor pa ne zahtevam, naj se v pisavi mešajo hrvaške in slovenske besede, še menj pa oblike; temuč slovensko bodi pisano po slovenski slovnici, kakor do zdaj, hrvaško ali srbsko pa po hrvaški ali srbski. Tako se najlaže, najbrže začnemo ediniti v slovstvu mi, Hrvatje in Srbe. To je tedaj bil namén mojega pisma. Imam pak opomniti še nekaj, kar se tiče hrvaškega in srbskega jezika. Moj nasprotnik je v strahu, kje in kako bi se naučila naša mladež teh jezikov. Moj odgovor je: lahko po gimnazijah. To se je uže godilo pred več nego desetimi leti, in godi se še dan denes, ne po sili, ampak po pravici, ktera nam je zagotovljena v „organisations-entwurfu“ za gimnazije; kajti na 151. strani beremo to-le: „unter den andern slavischen sprachen verdient am entschiedensten die illyrische als die zunächst verwandte berücksichtigung.“ Ni nam torej sila, da bi se hodili učiti v Varaždin, Zagreb ali morda celo v Beli grad hrvaščine, ampak domá, v lastnih šolskih klopéh se je naučiti moremo in smemo.

Toliko sem hotel povedati o svojej „utopii“, da se boljše razumemo.

V Gorici 26. julija 1863.

N.

Cestni zakon.

(Dalje in konec.)

Naposled je govoril še poročevalec g. Mulley: mislim, da se na obéh stranéh nekoliko preveč zahteva. Kar svetuje čestiti gospod svetovalec deželnega sodstva pl. Strahl, da sme tudi deželni odbor imeti prvo besedo, to je uže v njegovej moči, ako bi cestni odbor ne ustrežal svojej dolžnosti. V prvem razdelku razločno slišimo, da je treba v deželnem odboru iskati pomoči pritožbam in kakoršnemu koli bodi zaviranju odborovih naredeb. Ko bi tedaj cestni odbor ne izpolnil svojih dolžnosti, potem je njegov prvi pristojni urad deželni odbor, in če je to, potlej se mu tudi mora hraniti pravica, da tako zanemarjevanje sme kaznovati s tem, da odslovi in razpusti odbor. (Dr. Toman: ergo! to je prav za prav.) Torej menim, da tega ni treba tanjšje zaznamljati, ker to izvira iz moči. Dalje ni pozabiti, da cestni odborniki ne bodo služéči uradniki. Cestno odborstvo je častno opravilo, ktero se podá najizvrstnejšim srenjčanom, ktero se tedaj mora potem še bolj podpirati, pa ne, da bi mu jemali čast z rédoznimi kaznimi, ali da bi ga drugače motili v službi, in mu težavo delali. Vladi se pač ne more kratiti pravica, da ga smé razpustiti, ker sme, kakor je bilo uže povedano, razpustiti državni in deželni zbor, torej mora tudi sméti cestni odbor. Ali to so misli, ki se pa težkó porodé iz cestnih namenov, ker o cestnih zadevah menim, da bi vendar utegnil deželni odbor biti lastnik svojih cest in torej tudi njihov čuváj. Iz drugih političnih ozirov? To je uže tako varovano. Jaz menim, da bi najugodnejše bilo, da bi se razpuščal cestni odbor potem, ko bi se pogovorila deželni odbor in vlada, ker je vprašanje, kaj se ima v tem časi zgoditi s cesto, če se naglo razpusti organ, ki mora najprvo za-njo skrbéti in ná-njo paziti, in če drugega ne postavijo na njegovo mesto? Menim, da je odborov nasvet ustrežal najpravičnejšemu zahtevanju, kar se tiče ohranitve obojestranskih koristi, ker se odbor ne more razpustiti brez pogovora med obema strankama. — Glasovanje na to potrdi prvi oddelek odborovega nasveta v zvezi z nasvetom g. pl. Strahla. — Potem je o š. 24 govoril poročevalec g. Mulley: tu se je zopet naredila razločna prememba, ker poprej si je bila državna uprava na ravnost prihranila pravico, da bi smela dovoliti ceste, mostove in mitnice (šrange), in da bi smela razsojevati prepire o teh stvaréh; odbor pak se je dal voditi deželnemu in srenjskemu samozakonju deželi in srenji na korist, in menil je, da morati obé stranki dovoliti to bistveno pravico. — Ces. namestnik baron pl. Schloissnigg: tukaj se je uže zopet zavilo v stran

od vladinega nasveta. Vendar prvemu delu te prenarredbe ne delam težave, da se namreč ima ohraniti deželnemu zastopu z vladinim odobravanjem dovolitev, kar se tiče mitnic po cestah in mostéh; ali tega ne morem prav razumeti, zakaj naj bi ostalo prihranjeno deželnemu zastopu razsojevanje tistih preprirov, ki bi se utegnili obuditi zaradi oproščevanja, kar se tiče mitnine, postavljanja ali premikanja raznih mitnic itd. To spada med ohranjanje zdaj veljavnih zakonov, in o tem morejo soditi, kakor jaz menim, samo vladarski uradovi, kakor je to bilo do zdaj. Tudi ne vidim, kaj bi utegnil koristiti deželni zastop. Časi gre za prav majhne reči, dostikrat pa za večje. Tako pritožbo časi lahko podade posamezne osebe, pa tudi srenje. Večkrat nastopijo tudi javni oziri pri tacih preprih, in po svojej vsej naravi spadajo pač le pod moč političnih uradov. Zatorej bi jaz v tem §. 24. želel razločka, ali, kakor sem djal, ne ustavljal bi se temu, da se dovolitev cestnih mitnic dá deželnemu zastopu z odobravanjem državne uprave; kar se pa tiče drugega dela, želel bi, naj se v tem ohrani moč političnim uradom. Poslanec pl. Strahl: Besede bi prosil. Sprejemljem opombo, ktero je tukaj izrekla nj. ekscelencija gospod cesarski namestnik, za nasvet, ker se meni zdi, da je dovolitev raznih mitnic po cestah in po mostéh najvažnejša pravica, ktera se deželnemu zastopu spodobno hrani. Prav v tem, da v razgovoru o mitnicah po cestah in mostéh tudi hodi na vrsto osvoboditev, mislim, da je dovolj varovana deželna korist, in torej bi nasvetoval, naj se ta paragraf še enkrat izroči odboru, da se o njem vnovič posvetuje z ozirom na ta nasvet, naj namreč ostane deželnemu zastopu z odobravanjem državne uprave dovolitev, da se smejo mitnice postavljati po cestah in mostéh vsake vrste; da pa ostane prihranjeno pristojnemu uradu, naj sme razsoditi: kadar bi se kdo rad osvobodil mitnine; kadar bi se imele postavljati ali premikati mitnice itd. Poročevalec Mulley: Menim, da uže razlaganje samega vladnega načrta kaže, da prepri tudi o mitnini, potem o premikanji raznih mitnic spadajo med celotne pridružke in med prvo pravico dovolitve. Ne vidim potrebe, da bi se te male reči ločile od poglobitve stvari. Če je uže vezana dovolitev na privolitev obeh strank, zato bi se meni ti razločki, ker so male reči, ne zdele, da so tako načelna vprašanja, da bi se morala izročiti posebnej pristojnosti (competenz). Deželne, in sploh prehodne ceste (konkurrenzstrassen) bodo in so take reči, ki so prav za prav deželna lastnina, in pri njih bi pač imel najprvo skrb in gospodarstvo deželni zastop. Zato je odbor tudi menil, da sme prav pri mostnih mitnicah imeti prvo, začetno besedo, in zadosti je ustregel državnej upravi, ki ima uže dovolj oblasti, s tem, da sme kratiti potrditev, in zato je menil, da bi nedoslednost imel v sebi nasvet, naj se namreč v tem paragrafu naredi razloček med pristojnostjo, in jaz podpiram odborov nasvet iz vzrokov, ktere sem razložil. Posl. pl. Strahl: ako ima take prepire razsojevati deželni zastop, ki je časi tudi sam stranka, torej presojeva svoje lastne reči. Vprašam, ali zoper take razsodbe pravica daje kak pripomoček ali ne? Kje je druga stopinja pri takej razsodbi deželnega zastopa? Jaz bi ne vedel za nobeno. Zato menim, tam, kjer bi taki prepri bili, naj se razsodba pusti pristojnemu uradu, in potem naj bodo pritožbi odprte pristojne stopinje. Poročevalec Mulley: saj ima državna uprava uže zdaj delež ne samo pri mostnih mitnicah, ampak tudi pri teh malih stvaréh in pri razsodbah zaradi preprirov, kar se tiče osvoboditve od mitnine, postavljanja ali premikanja raznih mitnic itd. Na vse to se razteza obojna moč, obojna dovolitev. Prepri bi se tudi uže zdaj poravnali z obéh platí; torej se ne more govoriti o razsodbi v svojej stvari, ker ne dela sam deželni zastop, ampak

po dogovoru z državno upravo mora tudi deti v red, kar je še dalje treba, in torej se moč uže tukaj deli, pa ne, da bi jo imel sam deželni zastop. — No to je potrdilo glasovanje odborov nasvet.

Dopisi.

X Ljubljana. 2. avgusta. — p. — 30. dan t. m. so delili na strelišči darila učencem ljubljanske gimnazije in realke. Govorilo se je latinski, nemški in naposled je tudi slovenski govoril osmošolec g. Cegnar. Vse je radostno poslušalo krepke besede navdušenega mladenca; „živio“ in „slava“ mu je donela od vseh strani. — Pred seboj na mizi imam vse polno programov raznih učilnic. Prvi naj pride na vrsto program ljubljanske gimnazije, v katerem ne vem zakaj letos ni nobenega slovenskega sestavka; imena pak so pisana vse križem, kakor bi jih težko mogla pisati doslednost. Bereš na pr.: Kastelitz, Millauz, Werbič, Waupetič, Tschelch, Leuc, Jassenc itd. Drug program je novomeške gimnazije. V njem beremo izvrstno slovenski pisano časoslovje latinskega jezika, zložil ga je slovenski pisatelj g. oče Ladislav Hrovat. Učencem in tudi njihovim rojstnim krajem so imena pisana čisto slovenski, kakor hoče imeti pravopis naše slovnice. Tako na pr. beremo: Peče Leopold aus Trebno. Novomeški frančiškani so spet letos pokazali, da se trdno drže ravnopravnosti. Kar se pa tiče zadnje opombe nemškega lista „Laibacher Ztg.“, da se tudi „Naprej“ ustavlja jezikovej zmesi, moramo opomniti, da se ne opominjamo, kje bi mi bili kdaj grajali novomeško gimnazijo in njihov program, sicer se pa ne moremo meniti za blede jezo razkačenega časnika „Laibacher Ztg.“ — Program kranjske gimnazije pak je zopet ves nemški, le imena ima boljše pisana od programa ljubljanske gimnazije. Zdaj pogledimo program ljubljanske nižje realke, v katerem je katehet in učitelj slovenskega jezika g. Anton Lésar natisnil „slovensko slovnico v spregledih“, izvrstno, ob kratkem veliko obsežajoče delo, ktero priporočamo vsem, kteri se želé učiti slovenskega jezika. To izvrstno delo se tudi posebej prodaja po 50 kr. Slovenska imena so v tem programu zopet vse zmešano pisana, tako na pr. bereš: Seitz, Jessenko, Schramek, Leuz, Kanz, Pototschin, Jakhel, Tscherne poleg: Petrič, Kavčič itd. V programu ljubljanske glavne učilnice je ostalo še vse, kakor je bilo pred desetimi leti. V njem bereš: Grebenz Franz aus Grosslaschitsch, Petritsch Johann aus Cilli itd. Za njim veseli v roke jemljemo: „Napredek učencev v mestni glavni deški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani.“ Ta program ima najprvo slovenski, potem nemški naslov; pa tudi po razredih so slovenski in nemški nadpisi, na pr. „v zlate bukve so zapisani“, zdolaj pa: „im ehrenbuche sind verzeichnet;“ učencem in rojstnim krajem pak so imena povsod čisto slovenska, na pr.: „Šibovec Janez iz Ljubljane.“ Učitelji te šole izvrstno uče na podlogi slovenskega jezika, česar smo se sami radostni prepričali. V nalogah teh učencev ne bereš tacih besed, kakoršne se dobivajo v spisih drugih učilnic, na pr.: „župa je žmahitna.“ V programih nunske v Ljubljani, kranjske, tržiške in kamniške učilnice so vsaj slovenski priimki prav slovenski pisani; program idrijske učilnice pak je čisto nemški, kakoršen je ljubljanske glavne učilnice. Najbolj pak se je obnesla s programi letos Loka; dala jih je namreč prav čisto slovenski natisniti za dečjo in dekliško učilnico pri nunah, samo notranja nunska učilnica ima nemški program. Počasi tedaj morda tudi naše učilnice pridejo za napredkom sedanjega časa!

Iz Lašč. 30. julija. A. M. — Ljubi moji tovarši! ki ste

domá od našega kraja, kteremu pravijo Lašče, ne mislite, da sem jaz tisti hudobni, strupeni M. O., ki vam tako rad nagaja po časnikih. Vidite, da se jaz podpisujem A. M., pa ne M. O.; torej moram biti čisto drug človek; še celó brat njegov nisem, temuč sovražim ga, kakor vsak pošten Laščan, kar nas prebiva od pokopališča do „slévske roke“, od Županovih do „šlosarja.“ M. O. je pisal, da je Laščan trgovec, pa da ga trgovina časi pritisne, da zacvili, kar gotovo ni res. Kdor teh besed ne verjame na mojo brado, ktere nimam, pa naj posluša, kako se je godilo, ko se je 16. in 17. dan junija meseca prodajala zapaščina rajnega Jenka, okrajnega načelnika. Ljudi je bilo res toliko pričujočih, da sem skoraj mislil, da je semenj; ali uže pratika vé, da takrat Laščanje nimajo semnja. Prav zeló v dober kup so bile posebno tiste reči, ktere so res bile kaj vredne. Tukaj so Laščanje pokazali svojo staro modrost, ker niso hoteli med seboj dražiti. Menj veljavne reči so pa tako poganjali, da so se prodajale mnogo draže, nego so nove bile vredne. Tako na pr. sem slišal, da je dal nekdo 2 gld. za bič ali gajzlo; na zadnje se je pa celó pokazalo, da ta človek še konja nima, tudi vola in krave ne. Drug pa je dal 3 gld. za čreveljski zajec, kakoršen se lahko obteše, zvrta in zaklini v enej uri brez kacega stroška; toda resnica je, da se pri tem človeku ni razodelo, da bi ne imel čreveljev. Zopet sem se moral čuditi, kako so ti ljudje premišljeno delali, ker so modro pokazali, da časi ima najmanjša stvar najvišjo vrednost, in da za ógelnik dostikrat pride tisti kamen, ki so ga zidarji uže bili zavrgli. Vse to pa ne zadeva toliko pravih Laščanov, ker je tedaj v Laščah bilo mnogo ljudi iz obližja in odálja, da smo imeli prav kratek čas; po Laščah pa druge dni stoluje dolg čas, da se Bogu usmili, ker nimamo niti čitalnice niti družega bralnega društva. Dalje se je pokazalo, da bi se starina dosti boljše prodajala v Laščah, nego v Ljubljani za vodó pod sv. Jakobom.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Po noči ob 3. četrti na enajsto uro med 31. dnevom julija in 1. avgusta meseca je pogorela pod Ljubljano pri Božjem grobu Štepanja Vas. Pogorelo je 8 hiš, 3 skednji in 5 hlevov. Ljudje so oteli sebe in živino; samo Pavel Bajda, po pridevku Lipar, neki da se je hudo opekél, nesóč iz goreče hiše svojo staro, bolno mater, ki se je tudi opekla. Vendar menijo, da zarad tega ne umrje niti mož, niti njegova mati. Bile so zavarovane vse hiše razun cerkornikove. Zeló je pri gašenju manjkalo vode, ktere bi tudi ne bilo mogoče dobiti, ko bi prav oddelek Ljubljanice tekél po strugi Cesarskega grabna, ki je zdaj suh, zato, ker delajo pri dolenskeji mitnici novi most. Cesarski graben ima namreč pri tej vasi prav strme, iz kamenja narejene bregove brez kacega dohoda. Un dan je bilo vanj palo živinče, ktero so morali doli niže gnati, da je zopet moglo priti iz struge. Upamo, da se to popravi, ker je nevarno in težavno.

— 2. dan t. m. popoldne ob polu štirih je začel dež iti in grméti. Treščilo in užgalo je v našem mestu na dunajskeji cesti g. Pavlinov hlev in žitnico, v kterej je imel zrnje žitar g. Gregorič. Prvi del žitnice ni pregorel, da se torej ni žitu zgodilo nič škode, ali v družem predelku hranjeno zrnje je vse zgorélo, pa tudi mnogo vreč. Ker žito ni bilo zavarovano, ima g. Gregorič kacih 2000 gld. škode. Še le po noči so udušili plamen, ki ni dalje segel.

— Gosp. profesor in katehet Marn v „Zgodnjej Danici“ očita „Torbici“, da ni res, kar je pisala o znanem preiska-

vanji zarad podobe, ki je bila v 6. gimnazijskem razredu na desko narisana. „Torbica“ je pa tudi rekla, da je g. gimnazijski vodja vprašal: kaj ne, da je „Naprej“ bil obudil to misel, da se je naredila podoba? Ker pa g. profesor Marn tega vprašanja ne imenuje med drugimi naštetimi „Torbičinimi“ neresnicami, moramo misliti, da se je res dolžil „Naprej“, da je kriv znane učilniške prigodbe.

Kranj. Kranjska „čitalnica“ bode imela 16. dan t. m. véliko „besedo“, h katerej se vabijo vsi udje kranjske in družih čitalnic ter sploh slovanski domoljubje. V tej „besedi“ pride na vrsto: 1) Govor g. prvosednika; 2) Pozdrav, govorila bode gospodičina M. G. 3) God enakopravnosti, besede Poženčanove, napev Vavkenov, pel bode kranjski zbor; 4) Domovina, napev Nedvedov, besede Praprotnikove, pel bode ljubljanski zbor; 5) Črnogorska mati, govorila bode gospodičina W. P.; 6) Triglav, napev Fleischmanov, kranjski četverospjev; 7) Kje dom je moj? samospjev gospoda A. V. 8) Kadrilji, glasba; 9) Miljenka, napev Jelenov, pel bode ljubljanski zbor; 10) Hej Slovani. — Po „besedi“ bode ples. Začetek ob osmih zvečer.

Dunaj. Nj. veličanstvo je prišlo s presvitlo cesarico 30. dan julija v Schönbrunn v najboljšem zdravju po zapadnej železnici iz Regensburga, kamor je bil 29. dan tudi prišel bavarski kralj Maksimilijan.

— Nj. veličanstvo je šlo 2. dan t. m. čez Salzburg v Gastein, kjer je pruski kralj.

— Nj. veličanstvo bi se utegnilo še le 4. dan t. m. vrniti iz Gasteina.

— „Wanderer“ piše, da je g. Tkalac vložil prošnjo, da bi mu prizanesli izgubo njegovega pológa (kauzion) in vse nastopke, izvirajoče iz njegove obsodbe v tiskarneji tožbi.

— Ministerstvo vnénjih opravkov je za namestnega kancelarja cesarskega opravstva v Jašu postavilo g. Jožefa Žvegeljna, Gorenca po rodu, ki je do zdaj bil za konsulskega vajenca pri glavnem konsulstvu v Aleksandrii.

Gastein. Nj. veličanstvu so napravili v Gasleinu mnogo lokov, in po hišah vihľajo venci in zastave: črno-rumene, rudeče-bele in črno-rudeče-rumene; toda „Presse“ pripoveduje, da črno-rudeče-rumena je viséla samo 24 ur, in potem je morala izginiti, ker se zastava ni okoli svojega droga obrnila tolikrat, kolikorkrat je bila v pogovoru na vrsti med vsemi, ki prebivajo v Gasteinu.

Tirolska. Tridentinski vladika Riccabona je razglasil ukaz, po kterem 1) vsi véрни njegove vladikovine ne smejo brati časopisa „Il Messaggiere di Rovereto“ (Roveredski sél); 2) vsem duhovnikom je prepovedano, da tega lista ne smejo brati, tudi se ga ne naročati, in ukazano je, da morajo braniti, naj se ne razširi med ljudstvom; 3) duhovniki mu ne smejo dopisovati, ker sicer bi jih zadela suspensio a divinis.

— Na Dunaji pre niso bili dovoljni z odgovorom višega državnega pravdnika g. dr. Hasslwanterja zarad pastirskega lista tridentinskega vladike, ampak dr. Hasslwanter je dobil zopet naročilo, naj pové, zakaj se mu zaznamovane besede pastirskega lista ne zdé spotikljive. Časopisi govoré, da dr. Hasslwanter menda ne bode hotel vladike tožiti, in da bi mu potem utegnili ministerstvo ukazati, naj naredi tožbo, on pa da se na to najbrže odpové svojej službi, ker je uže 1861. leta rekel, da mu vest ne daje, da bi služil, dokler se ne dožene vprašanje o veri.

Moravska. 29. dan t. m. je bilo v Brni uže zopet rvanje in hrup med kristjani in Židi; nekoliko ljudi je zarad tega zaprtih, in potem se je vrnil pokoj.

Galicija. Listi pripovedujejo, da je bil razglasil levovski

časopis „Goniec“, da so Židje ubili necega pekovskega pomagača, ki je mrtev bil najden v židovskem mestu, in potem da je drhal planila na Žide, ki so se branili, da je bil torej sredi mesta več ur boji.

— V Levov je prišlo dosti iztiskov necega razglaša, ki meščane opominja, naj bodo mirni, pa naj nikar ne preganjajo Židov. Ti razglasi nimajo nikakoršnega podpisa; najbrže jih je razposlala skrivna poljska vlada.

Ogerska. 4. dan t. m. je velik zbor „Slovenske Matice“ v Turoču sv. Martina; k njej je prišel rimsko-katoliški vladika Moyses iz Banjske Bistrice, protestanški superintendent Kuzmany in tudi djakovski vladika Strosmajer.

Erdeljska. Vladika Haynald tudi ni več gubernijski svetovalec; izgubil je to čast po najvišem sklepu, danem 23. julija.

Ruska. Beremo, da je na Poljske odločen vojskovod Muravjev za najvišega poveljnika, na Litovskem pa knez Suvarov-Halinsky.

— Časniki govoré, kar je pa težko verjeti, da bi knez Gorčakov utegnil izgubiti službo in na njegovo mesto priti državnik nemške izobraženosti in krvi.

Rusko brodovje ima teh šest razdelkov: 1) brodovje na Baltu; 2) črnomoško brodovje; 3) amursko brodovje; 4) belomoško brodovje; 5) brodovje na Hvalinskem morji (Kasp. meer); 6) brodovje na Aralskem jezeru. Aralsko je najmanjše izmed vseh, ker ima le dva soparnika, — v enem je moči štiridesetih, v drugem dvanajstih konj; večje je belomoško brodovje, imejoče dva manjša in dva vojna soparnika, po osem topov na vsacem, in vsak ima moči petnajstih konj; potem je brodovje Hvalinskega morja, imejoče 10 soparnikov, — moči je v vsacem 85tih konj, in poleg tega je pri njem 10 prevoznih ladij na soparo, — štirje imajo po 8 topov, 6 jih ima po 6; še večje je amursko brodovje, imejoče 6 korvet, na vsakej po 11 topov, 7 dolzih korabljev (schooner), na enem so štirje, na ostalih je po 6 topov, in poleg tega je še 11 prevoznih soparnikov s 37 topi; še mnogo večje je črnomoško brodovje, imejoče 42 soparnikov, izmed katerih nosi 6 po 11 topov, trije po 9, ostali po 6, 4 in po 2 topa; najvažnejše pak je zdaj brodovje na Baltu, ki ima 9 redovnih ladij po 135, 131, 111, 84, 83 (3), 78 in 68 topov, 14 fregat po 70, 60, 57, 53 (2), 51 (2), 45, 44, 41, 7 in 3 (2) tope, — 6 korvet po 17 (2), 16, 15 in 11 (2) topov, — dve topovni ladii, izmed katerih vsaka nosi po 3 tope, — 9 vojnih soparnikov s 68 topovi, — 19 manjših soparnikov, — 5 prevoznih ladij, torej vsega vkup 64 ladij, ki so bile vse na Angleškem narejene od 1851.—1861. leta, in vse imajo angleške stroje (maschinen).

Poljska. Narodna vlada v Varšavi je izvolila g. Vladislava Čartoryskega za svojega glavnega opravnika v Londonu in Parizu.

— Petrogradski časnik „Invalide“ pripoveduje, da so po Litovskem novi boji.

— Nov razdelek vpornikov je šel iz žolkievskega okrožja na Volynsko. — Hmielinski je 28. dan julija srečno vojeval z Rusi pri Seceminu; 24. julija pak so zmogli Poljaci Ruse pri Piątku blizu Skierniewic.

Italija. C. k. poslanec v Rimu g. baron pl. Bach je prosil več tednov odpusta, da jeseni pride na Dunaj.

Grška. Narodni zbor je dal milost vsem političnim hudodejcem, ki so se pregrešili pred 11. oktobrom.

Amerika. V Novem Jorku je bil 15. in 16. dan julija še nemir, boji in krvolitje; 17. dan je bil pokoj. Potomakova vojska je pri Berlinu v Marylandu, Lee ide na Hullepper.

Meksika. Foray je razglasil francoski tiskarni zakon, in postavil trimoštno (triumvirat), v katerem so Almonte, meksikanski vladika in vojskovod Salas.

Stroški severno-amerikanske vojne.

Ta vojska je do zdaj že potrebovala 2300 milijonov dolarjev (dolar 2½ gld.) Koliko je to? Ko bi človek naštel vsako uro po 100 dolarjev, in ko bi vsak dan štel po 10 ur, potem bi potreboval 230.000 dni ali 640 let. Če dalje postavimo, da je dolar palca dolg, koliko angleških milj je treba, da bi ti dolarji ležali po vrsti? 37.000 milj, iz katerih se lahko naredi tolik krog, da bi šel poldrugokrat okoli zemlje. Če je dolar težak četrt libre (funta), in če gre na voz 22 stotov (centov), koliko vóz bi potrebovali tem dolarjem? 64.625 vóz!

Listnica. Gosp. Š. v R. Ne potrebujemo taci dopisov, ki pošteno ime bližnjega črnijo Bog vedi iz kake jeze, iz kacega maščevanja ali drugega, nam skritega vzroka. Celó neke besede ste zapisali prav tako, kakor so se res govorile, toda čisto drugo podlogo ste jim dali; posebno pak ste pokazali svoje želo s tem, da zagovarjate besede Slovanom nasprotnega tujca. — Gosp. V. v T. Prosim, da „dobro“ premislite, predno se to zgodi. Žalostni izgledje družih nam pričajo, kako sodi o taci rečeh narod. — Gosp. J. N. v V. Zarad knjige: „Ciril in Metod“ prosimo, da se obrnete na ravnost k g. Majcigerju; mi je nimamo na prodaj.

Dunaj 3. avgusta. — Nadavek (agio) srebru 10.75.

38]

[5

Oznanilo.

Kdor hoče v svojej hiši zatreti podgane, miši, stenice in žoharje ali šurke (grile), naj pri meni kupi tiste povsod dobro znane strupenine, katero napravlja g. Riesz Guttmann na Ogerskem.

Janez Tauzher,

trgovec na velicem trgu v Ljubljani,
„pri plavej krogli.“

39]

[2

Oznanilo.

Na znanje se daje vsem, da se bode od 27. dneva julija meseca letošnjega leta po sklepu upniškega odbora v konkursnem imetku Ferdinanda Luscherja prostovoljno prodajala velika zaloga drobnega blaga in raznih dišav (specerei) v prodalnici na kapucinskem predmestju na dunajski cesti št. 79. V Ljubljani 23. julija 1863.

Poravnavalni voditelj

Dr. Jernej Zupanc.

40]

[1

Oznanilo.

Mladenich, pripravljen za pisarja pri kacam uradu in pravdniku, za pomagalec pri pošti ali pri dacu, tudi za učenca v kakej prodalnici, želi dobiti službo. Kdor bi ga potreboval, kaj več o njem zvé pri vredništvu.